

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN-2018-797

12.11.2018

Eika Forsikring AS

Livsforsikring/uføredekninger/pensjon

Uførepensjon – reservasjon begrenset til lidelser som begrunnet den – fal. §§ 13-5 og 11-2.

På bakgrunn av helseopplysninger tok selskapet i 2013 reservasjon mot *"nakke- og ryggglidelser eller følger av dette"*. I årsoppgaven fremgikk videre at en sykdom ville være dekket, om den ikke kunne tilbakeføres til sykdommen/lidelsen som var påvist ved kjøp av forsikringen. I tiden etter fødsel i 2014 fikk forsikrede store problemer med ryggen, og prolaps ble påvist i 2016. Spørsmål om selskapet hadde begrenset rekkevidden av reservasjonen til bare å gjelde lidelser som begrunnet den, og i så tilfelle om dagens lidelser var en videreføring/forverring av disse lidelsene. Sekretariatet avgjorde saken i medhold av delegert myndighet og la til grunn at reservasjonen var begrenset til de lidelser som begrunnet den. Selskapet hadde ikke sannsynliggjort at forsikredes uførhet hadde samme årsak som de plager som forelå før tegningen. Nemnda var enig i sekretariatets avgjørelse og forsikrede ble gitt medhold.

Saksfremstilling

Forsikrede tegnet i september 2013 en dekning med uførepensjon og rett til forskuttering.

Vilkårene for uføreytelse fremgår av forsikringsvilkårene Uførekapital med forskuttering:

5.1 Forskuttering av Uførekapital

Dersom den Forsikrede i en sammenhengende periode på mer enn 12 måneder i forsikringsperioden, har vært minst 50 % arbeidsufør som følge av sykdom eller ulykke inntruffet i forsikringsperioden, inntreffer retten til forskuttering av uførekapital.

Arbeidsuførheten trenger ikke være bedømt varig. Med forskuttering menes en månedlig etterskuddsvis utbetaling på 1/120 av Forsikringssummen ganger graden av arbeidsuførhet.

Fra legejournaler før tegning:

I legejournal er det mange notater, der mye gjelder svangerskap og problemer med overvekt og mage.

I tilknytning til svangerskap er det notater med omtale/og eller diagnosekoder for ryggrelaterte lidelser.

Fra notat 24.2.09 ved svangerskapskontroll:

Konsultasjon (Listepasient)

Svangerskap mye liv. Ryggsmerter

SM for Rygg symptomer/plager L02, Psykisk ubalanse reaksjon IKA P02, aktiv i SM 25/02/2009-16/03/2009

Fra journal 30.3.09:

Konsultasjon

IA: Gravid uke 30. Har mye vondt i ryggen og ned i hoftene. Ellers går det ok å jobbe aktiv, har lagt plan med ... for videre aktiv.

SM for Rygg symptomer/plager L02, Psykisk ubalanse reaksjon IKA P02, Svangerskap symptomer/plager W29, aktiv SM 02/04/2009-24/04/2009

I tillegg er det notater med omtale/og eller diagnosekoder for ryggrelaterte lidelser under svangerskap henholdsvis 17.3.09 og 21.4.09. Det fremgår at forsikrede har aktiv sykemelding i denne perioden.

Det ble 1.9.09 (etter fødsel) notert:

... Hadde mye rygg- og bekkensmerter i svangerskapet, ikke blitt bra etter fødsel. Stiv og spent muskulatur i korsrygg og bekk. Henviser fysio. 3) Hun har et område på høy lår som har blitt numment etter fødsel 22/5, kjenner veldig dårlig berøring her, føles helt dødt sier hun. Ved us i dag finner jeg nedsatt sensibilitet for stikk og berøring i et område på 11,5 x 10,5 cm distalt lateralt høyre lår rett over kneet. ...

Forsikrede ble henvist til nevrologisk undersøkelse ved sykehuset Ø. I epikrise derfra ble det blant annet skrevet 10.9.09:

... Viser til ditt brev av 01.09.09 vedr. denne pasienten. Klinisk høres dette ut som en meralgia parestheticalignende tilstand. Imidlertid viktig å utelukke underliggende patologi. Anbefaler at fastlege rekvirerer MR av LS columna og MR av lille bekken for å utelukke kompresjon av nerverøtter eller perifer nerve.

Jeg har konferert med NN som er spesialist i klinisk nevrofysiologi. Det er ikke indikasjon for EMG eller nevrografi på denne problemstillingen, siden de små sensoriske nervene ikke er så lett testbare, slik at undersøkelsen ikke vil gi noen ytterligere informasjon.

Vi setter henne derfor ikke opp til noen ytterligere undersøkelse her utover de ovennevnte undersøkelser som vi ber fastlege rekvirere. Dersom pasienten skulle få nye symptomer fra nervesystemet med påvirkning av kraft eller styring, ber vi om en ny henvisning. Da vil hun selvfølgelig prioriteres til klinisk vurdering og utredning. Så lenge det kun dreier seg om et avgrenset felt med nedsatt sensibilitet, synes jeg det er rimelig å behandle dette konservativt, uten ytterligere tiltak annet enn å utelukke komprimerende patologi på MR.

Rekvisisjon til MR synes å ha blitt sendt 11.9.09. Det fremgår ikke om det ble utført MR, eller resultat av en slik undersøkelse.

Etter dette er det ingen journalnotater om plager med rygg før forsikrede fødte sitt andre barn 23.11.14.

Den 26.2.13 noterte legen plager med stiv og smertefull nakkemuskulatur, spesielt på venstre side, og at forsikrede opplevde mye stress på jobb i tilknytning til en konflikt med en underordnet ansatt på jobben. Legen vurderte plagene å være muskulære og foreskrev medikamentet Voltaren.

Helseopplysninger ved tegning

Forsikrede avga helseopplysninger 6.9.13. Hun opplyste om sykmelding under svangerskap fra januar til mai 2009.

Selskapet ba 18.9.13 om ytterligere opplysninger knyttet til "*Svangerskapsrelaterte plager og Sykdom*", samt "*Lidelser i rygg- og nakke*". Forsikrede opplyste om nakke-/ryggplager i form av muskelspenninger/tretthet i nakken, at hun har hatt dette våren 2013 samt innenfor tidsrommet 4-7 år siden, og at plagene kom "*Ved høyt stressnivå. Plager i rygg under svangerskap*". Hun opplyste også at hun brukte medikamentet Voltaren mot dette i januar – april 2013, og at hun under svangerskapet var delvis sykmeldt fra januar til mai 2009.

Selskapet har opplyst at det inntok reservasjon som inntatt i årsoppgave datert 8.6.15.

Selskapet kan på grunn av omlegging av datasystemer ikke fremlegge det opprinnelige forsikringsbeviset der reservasjonen skal ha vært tatt inn. Det har imidlertid opplyst at reservasjon bare kan legges inn ved tegning, og at denne ikke senere kan endres.

Legejournal etter tegning

Forsikrede fødte sitt andre barn 23.11.14.

Den 26.11.14 noterte legen:

Fødte 23.11. 3 dager siden. Samtale rundt fødsel, fikk epidural, langtrukket forløp. Merket da hun skulle opp av senga at venstre u.ex sviktet og etter på hatt nedsatt kraft og nedsatt følelse. Klarer ikke å gå i trapper. ... Ringer og konferere med bakvakt nevrologisk. ... Mest trolig har de vært borte i nerverot, bero oss se an i 1-2 uker, og hvis ikke bedre eller hvis verre skal vi henvise til nevr. Pol og de tar da nevrografi og MR. ...

I legeerklæring datert 16.2.16 skrev forsikredes fastlege (vikar) 16.2.06 blant annet:

... sent om høsten 2014, pådro (forsikrede) seg en skiveprolaps i ryggen ifm en fødsel. Hun har siden dette været plaget med kroniske smerter i nedre rygg og i beina.

I legeerklæring om arbeidsavklaringspenger datert 5.7.16 skrev legen blant annet at:

Pasienten pådro seg en ryggskade under fødsel i 2014. Hun har siden slitt med parestesier og smerter i rygg og venstre sete og bein, med etter hvert kraftsvekkelse i venstre bein. Også blitt delvis inkontinent for avføring. Da fødselspermisjon var over og hun forsøkte seg i jobb merket hun hvor vanskelig det var å jobbe "på gulvet" i barnehagen med ryggsmertene og svekket kraft i et bein. ... MR har påvist lateral prolaps L4/5. For det aktuelle har hun vært til ... Men smertene er uendret, inkontinens likeså.

I legeerklæring utførhet datert 31.10.16 ble det blant annet opplyst at de viktigste objektive funn var:

MR: Skiveprolaps i L4/L5 nivå med dislokasjon av L4 nerverot venstre side. ...

I legeerklæring 1.12.16 ved søknad om AAP skrev legen 1.12.16 blant annet:

Bakgrunnsopplysninger:

30 år gammel kvinne som fødte sitt barn nr 2 23/11-14. Langtrukken og vanskelig fødsel, fikk epidural (barnet fikk plexusskade). Opplevde kraftsvikt i venstre ben og mye parestesier (prikking/dovning) fra og med fødselen, på konsultasjon 3 dager etter fødselen hos u.t. fortalte hun at hun merket da hun skulle opp av senga etter fødsel at venstre underextremitet sviktet og har etterpå hatt nedsatt kraft og nedsatt følelse. Klarte ikke å gå i trapper og ved klinisk undersøkelse da hadde hun nedsatt sensibilitet svarende til L4/L5 og klarte ikke tågang. Nevrolog som ble konferert telefonisk mente de kunne ha vært borte i en nerverot da hun fikk epidural, anbefalte å se det an i 1-2 uker og deretter bestille MR og nevrografi ved vedvarende plager.

Hun har siden dette gått en lang runde med mange undersøkelser og utredninger.

Hun ble først henvist nevr.pol. Tok MR av LS colomna 050515 sin viste: Lateralt til venstre stående prolaps i L4/L5-nivået med dislokasjon av avgående L4-rot venstre side.

...

Vurdering /oppsummering:

30 år gammel kvinne som på bakgrunn av prolaps oppstått under fødsel med senfølger i form av kroniske smerter, søvnvansker og sensibilitetstap for øyeblikket ikke er i stand til å fungere i noen form for arbeid. Funksjonstapet og den nedsatte arbeidsevnen har kommet som følge av skaden for 2 år siden og sekveler av dette. Hun er under pågående utredning og behandling (prøver ut andre smertestillende, venter på nytt MR-bilde og eventuelt ny vurdering av spesialist). Hun skulle slik u.t. se det således fylle kravet for AAP. Studiet det har vært snakk om dreier seg om svært få timer per måned og kan kombineres med andre tiltak / arbeidsutprøving eller gradert jobbstart hvis hennes tilstand skulle bedre seg slik at hun makter dette. Ved behov for ytterligere opplysninger er det bare å ta kontakt med undertegnede.

Selskapet innhentet uttalelse datert 8.5.17 fra spesialist i fysikalsk medisin og rehabilitering RH, og det hitsettes fra avslutningen:

For å oppsummere:

Etter mitt skjønn er påstanden om skade som følge av fødselen i november-14 dårlig dokumentert. At det oppsto skade på sakrale nerverøtter / plexus under fødselen er blitt avkreftet ved senere grundig utredning, og det fremkommer heller ikke at epiduralinjeksjonen medførte komplikasjoner (for eksempel blødninger i spinalkanalen).

Symptomer fra korsryggen og venstre benet antas å ha meldt seg først flere dager etter fødselen, uten at det rent klinisk er beskrevet noen entydig nevrologisk skade.

Symptomene fra korsryggen og venstre underekstremitet antas å ha gått tilbake, muligens nærmest normalisert, de neste 3-4 måneder. Deretter tilkom symptomer på nytt, dels av samme art som dem hun anga noen dager etter fødselen, men dels med nytt symptomtilfang (inkludert nummenhet i skrittet osv). Til tross for grundige utredninger i årene etter skaden fremstår årsaksforholdene stadig som uavklarte, og definitive holdepunkt for plexusskade eller nerverotsaffeksjon sekundært til prolaps i korsryggen som årsak til hennes plager er ikke fremkommet. Symptombildet ved undersøkelse nå er uklart, men synes alt i alt mest forenlig med uspesifikke muskulære plager (altså et regionalt muskelsmertesyndrom). Det antas at utviklingen må ses i lys både av psykososiale belastninger og økt disposisjon for muskelskjelettplager, tilstede både før og etter fødselen.

Konklusjon:

- Etter mitt skjønn er sannsynligheten for årsakssammenheng mellom nåværende helseplager og skade påført som følge av fødsel i november 2014 lavere enn 50%.
- (Forsikrede) beskriver en betydelig funksjonssvikt, dels i forhold til husarbeid, dels i forhold til arbeid (se avsnittet om funksjon). Hun har dog håp om å kunne finne seg et arbeid hun kan make etter gjennomført omskolering. Dette gjenstår å se.
- Behandlingsmessig har jeg lite å foreslå, utover at hun oppfordres til fortsatt egen trening, helst unngår (eller 1 det minste å trapper ned på) sterke smertestillende (Tramadol) og forsøke å gå ned i vekt.

Forsikrede var i svangerskapspermisjon etter fødselen i 2014, og har siden vært minst 50 % sykmeldt/arbeidsufør.

Skadesakens behandling

I skademelding datert 12.9.16 opplyste forsikrede at hun har fått:

Prolaps i korsryggen, nerveskade i venstre hofte og venstre ben. Sterke smerter.

Om hendelsen opplyste hun:

23. november 2014, etter en dramatisk fødsel ved F sykehus. Mistet følelse i hele nedre venstre side, sterke smerter i hofter/rygg/bekken.

Under "*Andre opplysninger*" skrev forsikrede:

Jeg vil presisere at plagene jeg har ikke kunne forutses. Sykehuset lovte meg en trygg fødsel, ignorerte alle relevante skriv jeg hadde med fra leger, og både jeg og min sønn ble skadet for livet under fødselen. Jeg håper ikke reservasjonen deres ifht. "nakke og ryggglidelser" vil stoppe utbetalinger, da denne tidligere nevnte lidelsen er rett og slett stressnakke. ... Jeg er for tiden under omskolering, som jeg vet med tiden vil bringe meg tilbake til arbeidslivet, de med mer adm. oppgaver som ikke vil trigge smerter og plager.

Selskapet avsto kravet 18.1.17, under henvisning til reservasjonen, og til at forsikredes inntektsevne ikke var nedsatt med minst 50 %. Etter innhenting av spesialisterklæring fastholdt selskapet avslaget 31.5.17, med henvisning til reservasjonen.

Selskapet har frafalt tidligere anførsler om at forsikrede ga uriktige helseopplysninger ved tegning, og at hun ikke har dokumentert å være minst 50 % arbeidsufør.

Det er opplyst at forsikrede fikk avslag på klage mot Norsk Pasientskadeerstatning (NPE), uten at det er opplyst om begrunnelsen for dette.

Forsikrede har i det vesentlige anført at plagene som er årsak til forsikredes uførhet, oppsto ved fødselen 23.11.14. Hun var helt frisk frem til fødselsskaden i 2014, og har ikke vært sykmeldt annet enn i 2009 på grunn av samlivsproblemer, stressnakke og svangerskap, samt en tidligere blindtarmbetennelse. Disse var situasjonsbestemte, og har ingen ting med de sterke plagene hun fikk i tilknytning til fødselen i 2014, jf. legeuttalelse 10.2.17. Stressnakken i 2013 har ikke noe med de nåværende plagene hun har i nedre del av ryggen. Prolapset L4-L5 ble påvist i 2015, og fantes ikke før fødselen i 2014. I 2009 var problemet noe utstråling til høyre lår, og ikke venstresidig som er tilfellet etter fødselen i 2014. Nav og forsikredes fastlege har lagt til grunn at plagene oppsto ved fødselen i 2014. Det er flere faktafeil i selskapets anførsler og i spesialistens rapport. Han har ikke kjennskap til forsikrede, ut over en samtale på ca. en time.

Selskapet har i det vesentlige anført at reservasjonen skal tolkes etter sin ordlyd, og at denne omfatter alle lidelser som omfattes av ordlyden, og følgelig alle nakke- og rygglidelser og følgene av dette. Reservasjonen er ikke begrenset til de lidelser og årsaker som begrunnet reservasjonen. Forsikrede har heller ingen grunn til å forstå dette annerledes. Plagene er uansett en fortsettelse av de eldre ryggplagene som begrunnet reservasjonen. At plagene har endret seg og blitt forverret endrer ikke dette. Det er vist til journalnotater om rygglidelser i 2009 før tegning, og etter fødselen i 2014, til spesialisterklæringen generelt, og til at spesialisten fant det mindre enn 50 % sannsynlig at årsaken til forsikredes helseplager skyldtes skade under fødselen i 2014. Selskapet har vist til tidligere avgjørelser 2011-607, 2017-818, FSN-6624.

Sekretariatets avgjørelse:

Nemndas sekretariat avgjorde saken 30.8.18 i medhold av delegert avgjørelsesmyndighet, jf. lov om klageorganer for forbrukersaker § 22, jf. pkt. 11 i saksbehandlingsreglene. Forsikrede fikk medhold i klagen.

Følgende fremgikk av den aktuelle reservasjonen inntatt i årsoppgaven datert 8.6.15:

Arbeidsuførhet som skyldes nakke- og rygglidelser eller følger av dette, gir ikke rett til uføreerstatning. Reservasjonen skyldes tidvise plager med rygg og nakke, sist fra februar til april 2013. Reservasjonen kan søkes fjernet når du har vært symptom- og behandlingsfri i minimum 3 år sammenhengende. Denne forsikringen dekker tap av arbeidsevne. I vår vurdering vektlegges derfor forhold som kan påvirke fremtidig arbeidsevne. Det vil si tidligere sykehistorikk og type helseplager/diagnoser før avtale om forsikring. Uførestatistikk, fra blant annet NAV viser at om lag halvparten av alle sykmeldte og en nesten like stor andel av nye uførepensjonister i Norge skyldes muskel og skjelettplager.

Om reservasjonen var det samme sted videre opplyst:

Vi gjør for ordens skyld oppmerksom på at selskapet i hvert enkelt skadetilfelle forbeholder seg retten til å vurdere om skade er erstatningsberettiget eller ikke, i forhold til gjeldende reservasjoner. F.eks vil en skade etter ulykke være dekket dersom den ikke kan tilbakeføres til tidligere plager. På samme måte vil en sykdom, som ikke kan tilbakeføres til sykdommen/lidelsen som var påvist ved kjøp av forsikringen, også være dekket.

Sekretariatet la til grunn at selskapet med dette hadde begrenset reservasjonen til de lidelser som begrunnet reservasjonen, og viste spesielt til avgjørelse 2017-778. Det ble ikke vurdert om selskapet hadde sannsynliggjort at reservasjonen var inntatt i forsikringsbeviset.

Sekretariatet la videre til grunn at selskapet ikke hadde sannsynliggjort at forsikredes uførhet hadde samme årsak som de tidvise plager med rygg og nakke som det ble opplyst om ved tegning, eller følger av disse. Det ble vist til at spesialisterklæringen som var innhentet i saken ikke vurderte eller tok stilling til dette. Det var videre kun notert nakkeplager i 2013, mens ryggplager ikke var nevnt i journalen mellom september 2009 og til etter fødselen i 2014.

Selskapet klaget avgjørelsen til nemnda 1.10.18, jf. tredje ledd i samme punkt i saksbehandlingsreglene. Det ble ikke lagt frem ny dokumentasjon.

Forsikrede har gitt et lengre tilsvaer.

Det er ikke lagt frem ny dokumentasjon eller fremkommet nye opplysninger av betydning for saken.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Nemnda er enstemmig enig i sekretariatets avgjørelse.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Forsikrede gis medhold.

Ved behandlingen deltok Kaja de Vibe Malling (nestleder), Jane Ytreøy Grøndalen (selskapsrepresentant) og Paal Bjønness (forbrukerrepresentant)